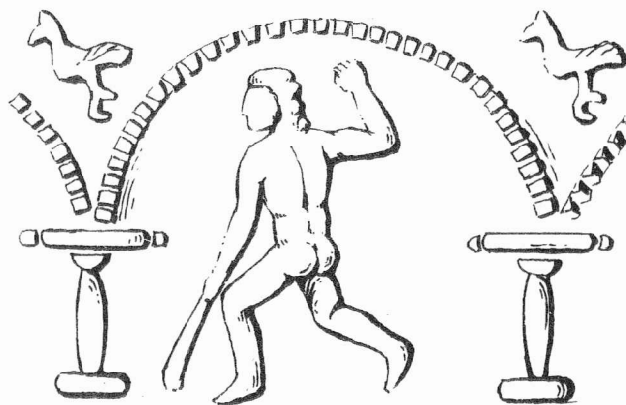

*Archeologický ústav Československé akademie věd
pobočka v Brně*

Přehled výzkumů

1958

Brno 1958

PD 1520/1958

14014/60

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1958

Vydává : Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Stalinovy sady 19/23.

Odpovědný redaktor : dr Josef Poulík.

Výkonný redaktor : dr Bohuslav Klíma.

Redaktoři : dr Anna Medunová, dr Karel Tihelka.

Překlady : prom.hist.R.Tichý.

Kresby : B.Mašpárková, J.Jaša, M.Kuda.

Na titulní stránce : Figurální výzdoba terry sigillaty
ze sídliště u Mušova.

Vydáno jako rukopis - 300 kusů - neprodejné.

Zachraňovací výzkum na lužickém sídlišti v Uhřicích.

Zora Trnáčková

Dne 24. září 1958 hlásil tajemník MNV v Uhřicích, okr. Mor. Třebová, že členové místního JZD zachytili při zemních pracích pravěké objekty. Na místě nálezu bylo zjištěno, že úzký vodovodní průkop, vedený na záhumencích v trati "Podlažní" od studně k novému chlévu, narušil částečně dvě jámy z období lužické kultury.

J á m a 1 se rýsovala v hloubce 36 cm pod vrstvou černozemi a zahlubovala se do jílovitého podloží. Byla nepravidelně okrouhlého tvaru, její stěny se do hloubky 15-18 cm od okraje zužovaly, pak se opět lomily a ke dnu mírně rozšiřovaly. Jen na jižní straně byla část stěny až ke dnu zešíkmená. Téměř rovné dno leželo v hloubce 50 cm pod úrovní okraje jámy. Výplň tvořila tmavošedá hlína jílovité struktury. V její horní části byly podle sdělení nálezců větší ploché kameny. Z předmětů v jámě uložených upoutala pozornost především jehlancovitá a kuželovitá závaží, vyrobená z vypálené hlíny. Několik z nich bylo vybráno před příchodem pracovníků AÚ /místo jejich uložení je na kresbě označeno šikmým šrafováním/. Ostatní závaží, zachycená in situ, byla nakupena převážně v severní části jámy, jižním směrem napříč jámy jich ubývalo. Jejich celkový počet je 42 kusů. Mezi nimi a hlavně pod nimi leželo množství střepeň, pocházejících většinou z hrubších nádob; některé střepeň byly druhotně přepálené. Výplň jámy obsahovala i zvířecí kosti, úlomky mazanice a zuhelnatělé kousky dřeva. V poloze závaží nemohli jsme pozorovat žádnou pravidelnost a jejich uložení je patrně zcela náhodné.

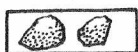
J á m a 2 ležela ve vzdálenosti 2,5 m jihovýchodním směrem od jámy 1. Vodovodní průkop porušil její západní část. Jáma se rýsovala na hladině jílovitého podloží v hloubce 36 cm pod povrchem. Zachovaný úsek má nepravidelně okrouhlý půdorys a příkré stěny. Výplň severní části tvořila mazanicí prosycená hlína, v níž ležely větší ploché kusy mazanice o síle 3-5 cm, patrně zlomky rovného pekáče se zaobleným okrajem. Mezi nimi jsme našli větší střepeň z několika nádob. Podle profilu, zachyceného ve stěně vodovodního průkopu, se dno jámy v místech největšího nakupení mazanice na severní straně objektu prohlubovalo v mísovitou jamku /a/, při dně vyplněnou popelovitou hlínou s příměsí uhlíků /hloubka 32 cm/. V jižní části bylo dno jámy rovné /hloubka 18-20 cm od úrovně okraje jámy/. Po odstranění drobnějších úlomků mazanice a střepeň se objevila odlišná situace. Nad jamkou a/ leželo několik nepravidelně rozložených kusů pekáče a na nich stála velká konická mísa, vyrobená z písčité hlíny a vypálená do červena. Na jejím vnitřním povrchu je tenký pevný povlak /krusta ?/. Zlomky pekáče jsou uloženy druhotně, poněvadž dno mísy stálo na oblém okraji jednoho z větších kusů, ležícího 10 cm nade dnem jamky. Při východní stěně bylo podobné menší zahloubení /b/. Výplň této jamky, hluboké 36 cm, tvořila rovněž popelovitá hlína, promíšená drobnými zlomky mazanice a uhlíky; v horní části zásypu ležely dva zlomky pekáče.

Uhřice - okr. Mor. Třebováz

Jáma 2.

A - horní vrstva
B - spodní vrstva.

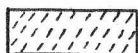
1:10

zlomky pekáče

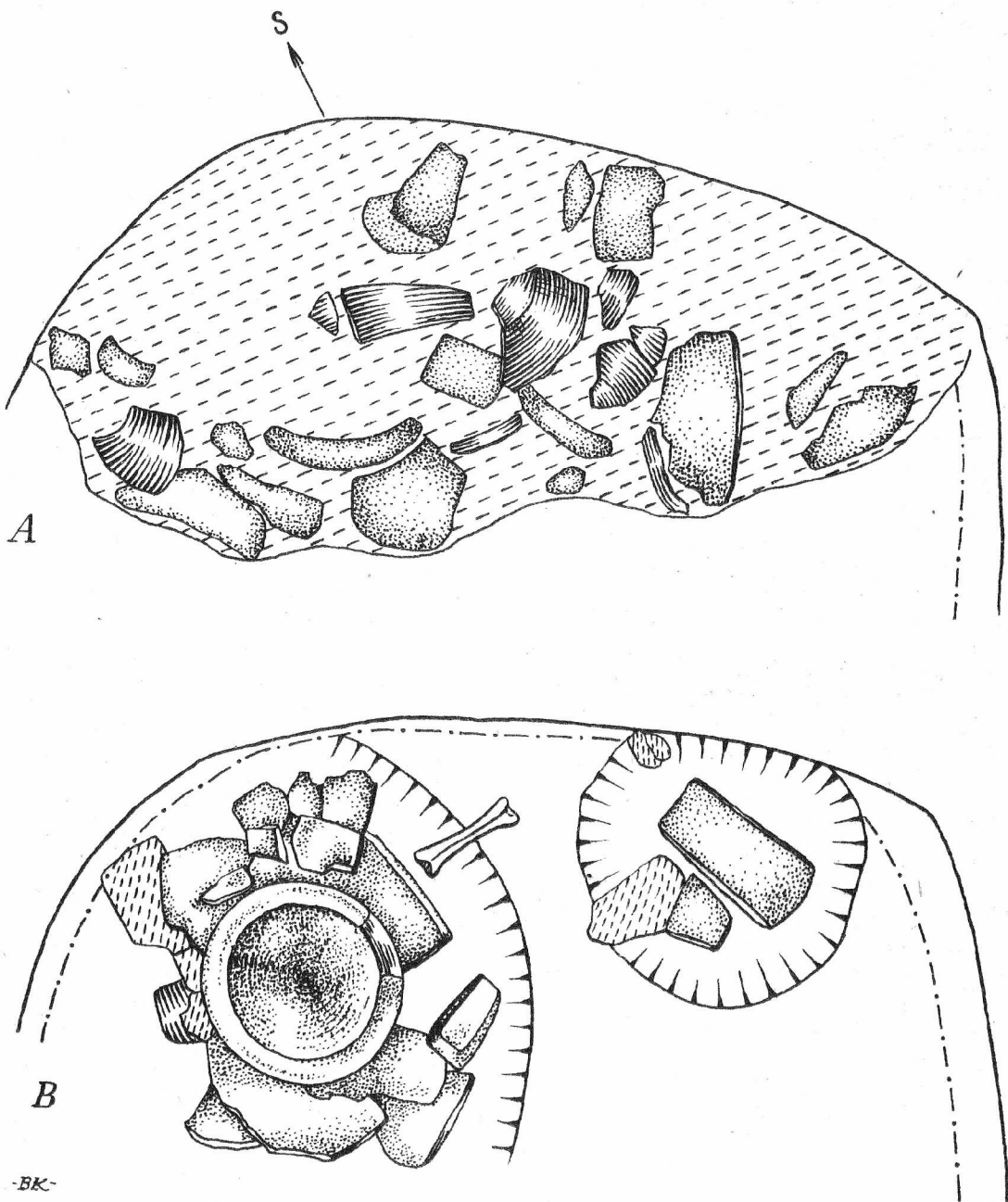
střepe

mazanice

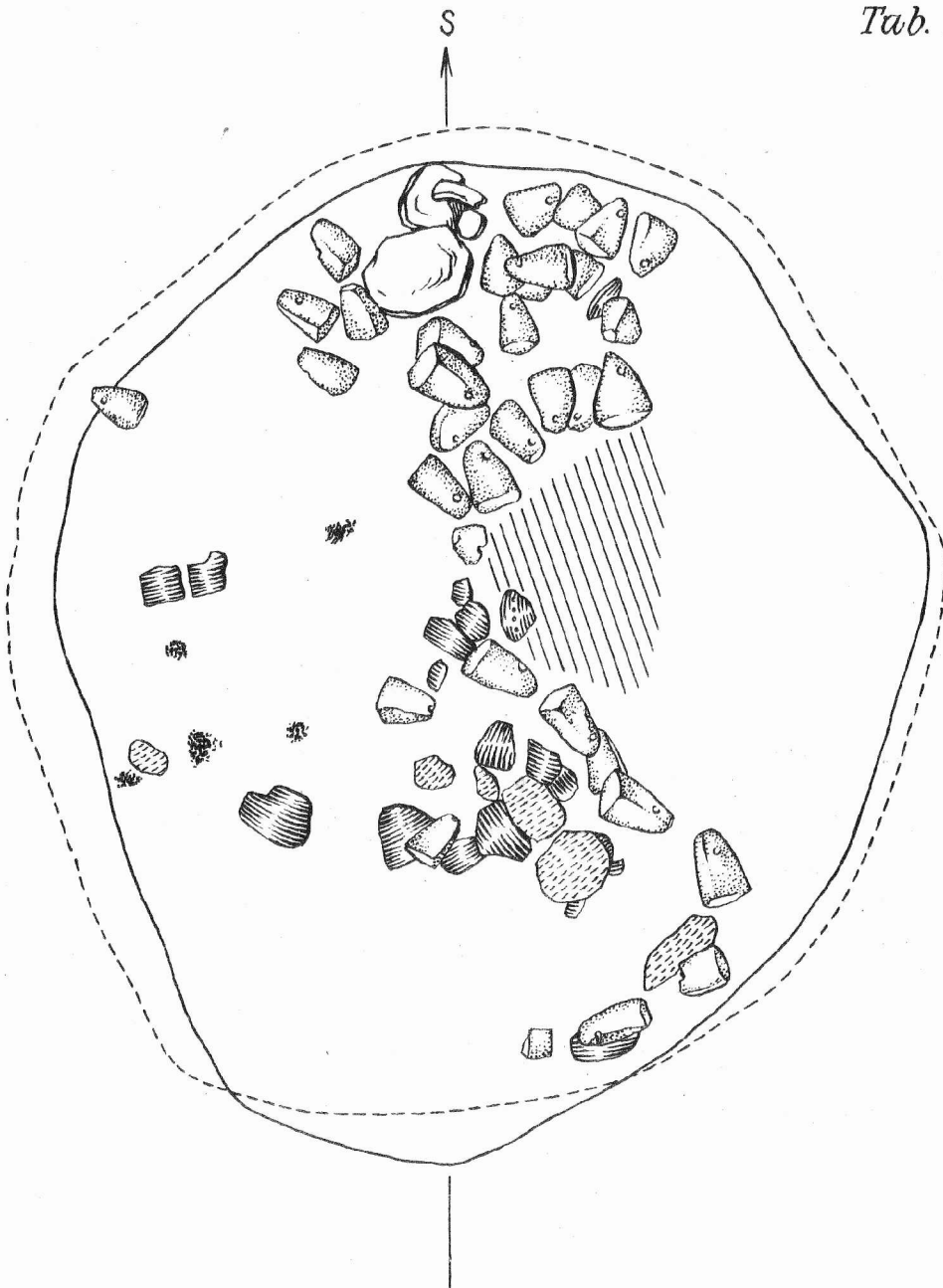
kosti

Obě jámy poskytly zvláštní nálezy, jaké nebývají časté na jiných lokalitách. Pozornost vzbudil především počet hliněných závaží z jámy 1 /42 kusů buď celých nebo větších zlomků/. Třebaže jejich uložení, jak již bylo řečeno výše, je zřejmě zcela libovolné a neposkytuje žádný doklad pro rekonstrukci, je možno předpokládat, že závaží byla součástí tkalcovského stavu. Podle střepového materiálu patří jáma 1 do období lužické kultury. Stejně můžeme datovat i jámu 2. K jakému účelu vlastně sloužila velká mísa z této jámy, pomůže snad stanovit analýsa pevného povlaku na jejím vnitřním povrchu. Rovněž bližší datování v rámci lužické kultury bude možno provést až po zpracování keramiky. Obě jámy - patrně výrobní objekty jsou součástí většího sídliště z období lužického, zjištěného na svazích západně od obce Uhřice.

- - -

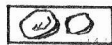
Die Rettungsgrabung bei Uhřice. Durch einen Wasserleitungsgraben wurden in der Flur "Podlázni" bei Uhřice /Bez. Mor. Třebová/ zwei Gruben aus der Zeit der Urnenfelderkultur entdeckt. Die Grube 1 lieferte 42 Webstuhlgewichte von kugelartiger oder pyramidalen Gestalt. Ihre Lage gab keine Möglichkeit einer genaueren Rekonstruktion. Im zweiten Objekt fand man mehrere Bruchstücke von einer grossen Bratpfanne aus gebranntem Lehm, auf denen eine grobe und konische, ebenso aus Lehm verfertigte Schüssel stand. Ihre Funktion wird wahrscheinlich durch die Analyse des an der Innenseite festgestellten Überzugs aufgeklärt werden. Beide Gruben gehören zu einer ausgedehnten Siedlung aus der Zeit der Urnenfelderkultur des Lausitzer Typus, die auf den Feldern westlich des Dorfes liegt.

závaží

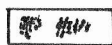
střepy

kameny

mazanice

uhlky

kost

Uhřetice, okr. Mor. Třebová

Jáma 1

1 : 15

-BK-